

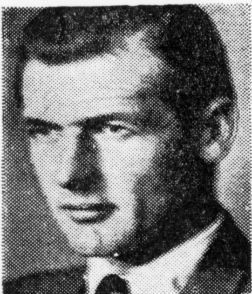
HERMANN VON HANNEKEN
- skærpede terroren

WERNER BEST
- kan risikere livsvarigt fængsel

SÖHNLEIN
- ledede gruppen, der myrdede
Kaj Munk

OTTO SCHWERDT
- som sunket i jorden

OTTO BOVENSIEPEN
- forkæmper for clearingmordene

OPGØRET MED DE TYSKE KRIGSFORBRYDERE I DANMARK:

VAR BEST ANSVARLIG FOR MORDET PÅ KAJ MUNK?

21 statsadvokater arbejder i Dortmund, centret for meget omfattende efterforskninger i »mordsagerne mod Best og andre«

DORTMUND (Privat)

Opgøret med fortiden er kommet - også for de tyske krigsforbrydere i Danmark. Dortmund, grube- og industribyen i Ruhr-området, er centret for meget omfattende efterforskninger i mordsagerne mod Best og andre. »Efter tysk lov er enhver tysker, der begår strafbare handlinger i udlandet, ansvarlig for sine tyske dommere. Sagen er ikke ude af verden, når gerningsmanden bliver dømt i et andet land; den optages på ny i forbundsrepublikken, og ny dom vil blive fældet. Den del af straffen, der allerede er sonet i udlandet, vil imidlertid blive trukket fra den tyske straf,« fortæller den 31-årige statsadvokat Heimeshoff i Dortmund i en samtale med AKTUELT.

HEIMESHOFF har arbejdet med Danmark-forholdet fra nytår, og hele efterforskningen befinder sig foreløbig på begynderstadiet. Han har allerede besøgt Danmark. I april opholdt Heimeshoff sig en uge i København, hvor han sikrede sig fotostatistikover alle krigsforbryder-dokumenterne.

HEIMESHOFF I DANMARK IGEN?

— Var denne rejse hemmelig?
— Nej, bevarer, journalisterne vidste blot intet om den ...
I øjeblikket befinder Heimeshoff sig atter på tjenesterejse, og selv om han ikke sagde nærmere om rejsens mål, kan man vel ikke udelukke, at det er Danmark.

I mellemtiden oversættes de danske dokumenter til tysk. — Sprogproblemerne skaber adskillige vanskeligheder i en sådan sag og fører let til, at efterforskningen trækkes i langdrag. I alt arbejder 21 statsadvokater i Dortmund, ledet af statsadvokat Hesse.

— Det drejer sig her om et centralkontor til opklaring af national-socialistiske masseforbrydelser for delstaten Nordrhein-Westfalen, siger Hesse. Centralkontoret har allerede ført eller fører en lang række sager mod krigsforbrydere, og Danmark-komplekset er blot en lille del af arbejdet, som udføres her. Når den danske efterforskning betegnes som »mordsagerne mod Best og andre«, er det ikke nødvendigvis, fordi Best var den mest betydningsfulde og farlige af dem, der nu kan tiltales, udtaler overstatsadvokat Hesse.

UOPDAGEDE FORBRYDELSE

Men Best havde den højeste position og indtog den højeste SS-rang i Danmark, derfor går sagerne under denne betegnelse. Som ventet ønsker statsadvokaterne ikke at gå nærmere ind på alle enkeltheder. Det kan tænkes, at der endnu findes krigsforbrydere, der gjorde sig skyldige i mord i Danmark, men hvis forbrydelser endnu ikke er opdaget. — Skulle vi nu gå ind på detaljer, kan det kun advare de skyldige. Efter tysk lov er det ikke så let at sætte en mistænkt i varetagelse (man har brændt fingrene grundigt), og i sager som disse kan de mistænkte let flygte eller odelægge beviser, udtaler Hesse, derfor foretrækker vi at gå forsigtigt til værks. Først når vi har samlet vore beviser og er sikre i vor sag, slår vi til.

MORDET PÅ KAJ MUNK

Trods statsadvokatens tilbageholdenhed kan man med temmelig stor sikkerhed sige, at der foreberedes tiltale mod:

Dr. WERNER BEST, SS-Obergruppenführer og tysk rigsbefuld-

Af AKTUELT'S Bonn-korrespondent STEIN VIKSVEEN

mægtigt i Danmark fra 1942 til 1945. Statsadvokaterne vil bringe klarhed over, om det var Best, der bar det egentlige ansvar for mordet på Kaj Munk. Bests holdning til jødespørgsmålet vil i denne sag ikke spille nogen formidende rolle; skulle Best blive fundet skyldig som ansvarlig for Munk-mordet, må han regne med livsvarigt fængsel. Han er i dag 63 år og lever som en velstående mand i Ruhr-byen Mülheim, hvor han er juridisk konsulent for Stinnes-koncernen. Andre tiltalepunkter mod ham skal heller ikke udelukkes.

EFTERSØGES AF INTERPOL

OTTO SCHWERDT, alias Peter Schaefer, der ledede terrorbanden »Peter-gruppen«. Schwerdt er i dag som sunket i jorden og eftersøges af det tyske politi og Interpol. Det påstas imidlertid, at han ikke er flygtet til udlandet, men lever andet steds i Vesttyskland under falsk navn.

OTTO BOVENSIEPEN, SS-Standartenführer og Oberst, der var chef for det tyske sikkerhedspoliti og sikkerhedstjenesten i Danmark fra januar 1944 til sammenbruddet. Bovensiepen er med til at bære hovedansvaret for bekæmpelsen af den danske modstandsbevægelse og var en af de ivrigste forkæmpere for clearingmordene.

RUDOLF MILDNER, SS-Standartenführer, der udbyggede det tyske sikkerhedspoliti i Danmark. Med det fulgte pinefulde forhør og dødsdomme.

HERMANN VON HANNEKEN, tysk general i Danmark fra 1942. En af de ansvarlige for, at den tyske modterror blev skærpet.

SÖHNLEIN, gestapomanden fra Kiel, der blev en af de mest frygtede terrorister i Danmark. Han ledede gruppen, der myrdede Kaj Munk.

Derimod er det mere tvivlsomt, om der bliver rejst tiltale mod GUNTHER PANCKE. Af Hitler fik han ganske vist ordre til at gennemføre modterrorerne i Danmark, men han hørte til dem, der prøvede at undgå befalingen, så godt det lod sig gøre.

Endvidere er det sandsynligt, at statsadvokaterne vil se nærmere på den såkaldte »Knud-sag«.

»Knud«, dødnævnet for den unge modstandsmand og sabotør IB MOGENS BECH CHRISTENSEN, faldt under en skudveksling med en tysk patrulje nord for København i april 1945.

»Bergström-sagen« er også af interesse. Knud Larsen, der havde dødnævnet »Bergström«, ledede en tid Holger Danske-organisationens praktiske arbejde, blev arresteret af tyskerne i september 1944 og døde under omstændigheder, som endnu ikke er opklaret.

ENDNU MERE HEMMELIGT

Denne liste er langt fra fuldstændig. Den kan være for lang eller for kort. Statsadvokaterne ønskede som sagt ikke at gå ind på detaljer. Deuden er det ikke alene i Dortmund, disse processer forberedes. Her befatter man sig først og fremmest med den tyske modterror. Tre andre sager, som behandles i endnu større hemmelighedsfuldhed, forberedes i Frankfurt. Det vides heller ikke, hvor retssagerne optages til doms. Efter alt at dømme bliver det på det sted, hvor de tiltalte i øjeblikket bor, for Bests vedkommende altså i Mülheim.

— Jeg vil ikke gøre mig alt for store forventninger, siger Heimeshoff — det er ikke sådan, at vi vil hænge dem alle.

34 HUSKER INTET

I modsætning til dansk ret skelner tysk ret mellem de to begreber mord og manddrab. Efter tysk lov er en mordere den, der »dræber et andet menneske af mordlyst, for at tilfredsstille seksuallust, af had, vrede eller andre lave bevægrunde; den, der derimod »med overlæg dræber et andet menneske uden at være mordere«, tiltales for manddrab. Mellem disse to begreber må statsadvokaterne nu skelne i Danmark-komplekset. Der vil ikke blive rejst manddrabsanklage, da disse forbrydelser allerede er forelådt efter den tyske lov. — Statsadvokaterne slider også med andre vanskeligheder, siger Hesse, — ikke mindst med fremskaffelse af dokumentation.

Mange vidner er døde, og hos de levende svigter hukommelsen. 34 indblandede i sagerne kan nu så længe efter sige, at de ikke husker noget mere, og en statsadvokat kan ikke så let gøre noget ved det. Hvis det blot drejer sig om en en gangs-morder, der har et eneste menneskeliv på samvittigheden, kan han ikke forfølge mig, at han har glemt det, en sådan oplevelse glemmer man ikke. Men under krigshandlingerne, hvor dette blot er et lille led i en lang kæde, er det adskilligt vanskeligere.

VIDSTE IKKE, HANS SIDSTE TID VAR KOMMET

En anden vanskelighed er begrebet repressalier og den omstridte betydning, de har i folkeretten. Den tyske okkupationsmagt i Danmark stod mellem to valg: den kunne som svar på dansk sabotage tage gidsler og starte omfattende massehenrettelser. Det udelukker folkeretten ikke; men det ville under de specielle forhold i Danmark føre til omfattende uro og måske opstand. Derfor blev den anden mulighed valgt: sabotage mod sabotage, den danske likvidering af stikkere besvarede med mord.

Hvis disse tyske aktioner nu skulle vise sig at være repressalier, sådan som folkeretten opfatter det, er det tvivlsomt, om de tyske nazister kan tiltales for mord, det ligger nærmere at tro, at det drejer sig om manddrab. Og da må tiltale frafalde.

Mordet på Kaj Munk viser vanskelighedsgraden. Var Kaj Munk efter den danske stikterlikvide-

ring i Slagelse blevet standretiligt henrettet, ville det være umuligt at fortolke det som andet end et manddrab, men i denne specielle sag er det mere sandsynligt, at der foreligger et mord. Da Peter-gruppens terrorister bortførte Munk den 4. januar 1944 og førte ham til Hørbykønde mellem Herning og Silkeborg, vidste han ikke selv, at hans sidste time var kommet. Man ved heller intet om de omstændigheder, mordet skete under. Her er der altså overvældende grund til at tro, at det drejer sig om et rent drab.

MÅSKE FRAFALDER MAN ENHVER ANKLAG

Den straf, de tyske dommere vil udmåle i disse sager, bliver ikke den endelige. Den del af straffen, som de tyske krigsforbrydere allerede har afsonet, trækkes i alle tilfælde fra.

— Vi kan også komme til den slutning, siger Hesse, at ingen af de tiltalte i en eventuel tysk retssag vil få en så lang straf, som de allerede har afsonet i Danmark — da frafalder vi enhver anklage.

I øvrigt mente både statsadvokat Heimeshoff og Hesse, at forlængelsen af foreldelsefristen for naziforbrydelser til december 1969 er tilstrækkelig til opklaring af forbrydelser begået i Danmark.

Hvornår processerne kommer frem, er foreløbig uvist.

Tre om én

■ »Kristendom, jødedom, islam« (134 sider, kr. 14,75, Unitas forlag) redigeret af Poul Hoffmann, bringer oplysninger om de tre religioner af overrabbiner Marcus Melchior (om den jødiske holdning til kristendommen gennem tiden), sognepræst Sigurd Granild (sigtet for vor tids Israelsmission), højskolelærer Frode Thorgreen (staten Israel og de bibelske profeter), professor Svend Holm-Nielsen (Israel og den arabiske verden), forfatterinden Kirsten Bang (én sand Gud fra evighed til evighed), missionær V. Tranholm-Mikkelsen (den islamiske holdning over for kristendommen i dag) og missionær Marius A. Borch-Jensen (sigtet for moderne Islam-mission). — Emnerne er jo interessante, men også dystre, en tyk dunst af blod og brand og forfølgelse slår en imøde.

En gennemgang af artiklernes synspunkter og fremsstillinger kunne fylde en ny bog. Alene en enkelt sætning som denne af professor Svend Holm-Nielsen: »En følge af krigen (ved Israels oprettelse i 48) var ca. 700.000 arabere flygtet fra det israelske område den dag i dag lever de, med status som flygtninge, i store lejre under FN's omsorg« kunne foranledige en hel kronik for at få sagen ansvarligt belyst. Men kunne man end således påvise letindgribende hist og her i bogen, må man holde forfatterne til gode, at de er engagerede i emnerne og naturligt farver deres fremstilling med sym- og antipatier.

En af de mærkeligste sektorer er Ahmadijabevægelsen, den lærer, at Jesus efter korsfæstelsen blev så omhyggeligt plejet i graven, at han kunne forlade den på tredje dag og siden i hemmelighed mødes med sine disciple, hvorefter han på Guds befaling drog ud for at lede efter de forsvundne af Israels stammer, kom til Kashmir og døde dér 120 år gammel.

P.G.